

ОБУЧЕНИЕ НА ИНСТРУКТОРИ ПО ХРАНЕНЕ – МЕНИДЖМЪНТ НА ПРОМЯНАТА

Диана Кирева

Медицински колеж към Медицинския университет – Пловдив

Резюме. Настоящият материал представлява реализацията на проект за обучение на професионалисти по направлението „Инструктор по хранене“. Възстановяването на обучението ще отговори на съвременното развитие на обществото и начина на живот, характерни с глобализацията на търговията с храни, с промените в технологиите за производството на храни, с промени в навиците за консумацията на храни и с промени в националното и международното законодателство в областта на храните.

Keywords: instructors of nutrition, foods, training, food quality, food safety.

Съвременните научни и технически постижения във всички аспекти на общественото развитие изискват нови познания, умения и образование с цел изграждането на специалисти, отговарящи на специфичните потребности на нашето време за конвертируемост и висок професионализъм.

Необходимост. Познанията в областта на храните и храненето са от критична важност за здравето на човека. В зависимост от тях храната може да изпълнява роля на рисков или на превантивен фактор. Развитието на обществото и начина на живот, характерни с глобализацията на търговията с храни, с промяна в културата на общуване и хранене, с промени в технологиите за производство на храни, с промени в навиците за консумация на храни, със законови промени на национално и международно ниво налагат необходимостта от обучението на нов тип специалисти. Това ново интердисциплинарно поле трябва да покрие всички аспекти, свързани с познанието за храните и храненето, с подходите и методите за анализ и оценка на качеството, безопасността и автентичността на продуктите в съответствие с изискванията на законодателството на национално и международно ниво, както и със съвременните технологични постижения и медицински препоръки. В това ново интердисциплинарно поле се срещат науките за храната, за храненето, за хранителните технологии с ветеринарната и хуманната медицина.

Националните институции от сферата на науката, общественото здраве, образованието, хранителната промишленост, аграрната индустрия, Агенция-

та по безопасност на храните и редица неправителствени организации се нуждаят от добре обучени с фундаментални и холистични познания в областта на качеството и безопасността на храните и храненето медицински специалисти.

До настоящия момент такова обучение в медицинските колежи у нас не се провеждаше. Инструктори по хранене са се подготвяли в полувисшите медицински институти (ПМИ) в София, Велико Търново и Хасково до началото на 90-те години. През 1994 г. от МЗ е утвърден последният учебен план за обучение на студенти от специалността „Медицинска сестра – диетолог“ със срок на обучение 2,5 години. От учебната 2015/2016 год. в Медицинския колеж към Медицинския университет – Пловдив се постави началото на обучение на свързани със здравето специалисти „Инструктори по хранене“. Такива специалисти са се подготвяли само в ПМИ – Хасково, до 1996 год.

Възникването на нови рискове за здравето, свързани с патогенност, токсичност, алергичност или непоносимост към храни, наложи обучението да се разшири със знания за съвременните методи и подходи за оценка и контрол на храните като необходимо условие за подобряване на здравното състояние на населението. В тази връзка, специалността се допълни и се назова „Инструктор по хранене и безопасност на храните“. Възстановяването на обучението на инструктори по хранене ще отговори на съвременните изисквания на обществото.

Основната цел на обучението е изграждане на инструктори по качество, безопасност на храните и здравословно хранене. Целта включва следните подцели.

- Придобиване на знания за храните, като елемент на околната среда и продукт на съвременните технологии.
- Придобиване на знания за храненето, като биологичен и социален процес.
- Придобиване на знания и умения за приложение на съвременни методи и подходи за оценка и контрол на храните – необходимо условие за подобряване здравния статус на населението.
- Запознаване със съвременната нормативна база (касаеща храните и храненето) и методите за оценка и мениджмънт на риска.
- Предоставяне на информация за актуални промени в хранителната политика на глобално ниво.

Инструкторът по хранене ще придобие общи и специализирани медицински знания за ролята на храната, като есенциален и превантивен фактор, и специфични професионални умения, даващи възможност да изпълнява различни дейности, свързани с укрепването и подобряване здравето на населението чрез организирането на здравословно, диетично, клинично хранене; съставяне и регулиране на хранителни режими в зависимост от специфичните изисквания на определени популационни групи; осъществяване на контрол

върху качеството и безопасността на суровините, материалите и готовите храни; участието в екипи за изграждане на хранителни препоръки според специфичните изисквания на различни рискови групи от населението; участието в екипи за оценка на хранителния пазар, за анализ на икономически параметри на хранителната индустрия, за обмяна на информация и данни относно състава и безопасността на храните.

Очаквани резултати. Придобитата по време на обучението професионална квалификация ще даде възможност да се заемат длъжности като: специалист по храни, специалист по хранене, специалист по безопасност на храни, консултант по хранене, мениджър по качество на храните, инструктор по хранене, консултант по здравословно хранене и др.

Програмата е интердисциплинарна и обхваща елементи от естествените и икономическите науки, технологиите, законодателството и хранителната политика, което ще осигури професионализъм по целия път на хранителната верига, завършвайки с повишено потребителско доверие и адекватна политика.

Конкурентоспособност на обучението. През последните години се проведе съществена реформа в обучението на медицинските специалисти под влияние на европейските изисквания. Всичко това, от своя страна, доведе до редица промени, които имат за цел да адаптират цялостното обучение на тези професионалисти към нормативните документи на висшето образование и към съвременните тенденции в развитието на професиите от направлението.

TRAINING OF NUTRITION INSTRUCTORS – MANAGEMENT FOR CHANGE

Abstract. This text presents the realization of a project for studying in Nutrition Instructor subject. This specific field of education responds to the current development of the society and the modern lifestyle, set by the globalization of food trade and the changes in food production technologies, food consumption habits and in national and international legislation in the field of foods.

✉ **Ms. Diana Kireva**

Medical College – Medical University of Plovdiv
Plovdiv, Bulgaria

E-mail: mk_diana668@abv.bg